

IZ ŽIVLJENJA NA NAŠI VASI

Švicarski strokovnjaki o živinoreji

V časopisju je bilo že objavljeno, da se je v Sloveniji mudil 3 tedne eden vodilnih švicarskih živinorejskih strokovnjakov, g. dr. Wilhelm Engeler. Našo državo je obiskal na poziv zveznega izvršnega sveta kot zastopnik in svetovalec FAO (mednarodne organizacije za prehrano in kmetijstvo). Navedli bomo nekaj zanimivosti iz njegovih poučnih izjavljanj.

V vsej Evropi in tudi pri nas priporočajo kombinirano vzrejo goved, to se pravi za mleko, meso in delo. Ker so

goletna doba. Izvršile se bodo brez prisilnih mer, kjer jih bo narekvalo gospodarstvo samo. Nič ne sme jemati veselja tistim rejcem, ki mislijo, da je njihova pasma najboljša.

Predavatelj je poudaril velik pomen umetnega osemenjevanja pri uvajanju sivorjave pasme. Delati je treba z res odličnimi plemenjaki, z vzrejo v čisti pasmi in s križanjem, ki daje po njegovem mnenju zelo dobre rezultate. Preusmeritev na sivorjavo pasmo narekuje tudi vedno večja možnost pro-

ker ga ne sušijo več po starem na tleh, ampak na sušilnih napravah. To so lahko preproste ostrvi ali pa moderne zadržne električne sušilnice. Zelo veliko tudi silirajo.

Velik pomen za napredek živinoreje imajo razstave in licenciranja, ki morajo delovati vzgojno na široki krog kmetovalcev. Ob teh prilikah daje živinorejska služba rejcem praktične smernice za nadaljnje delo. Denarne nagrade najboljšim rejcem naj bodo priznanje, ki jim ga daje oblast. Nagrade ne more dobiti lastnik bika, ki ga ne pripušča dovolj dolgo, tudi ne lastnik krave, ki ni bila pripuščena k rodovniškemu biku. S pravilno razdelitvijo nagrad naj se poudari vzgojni pomen razstav.

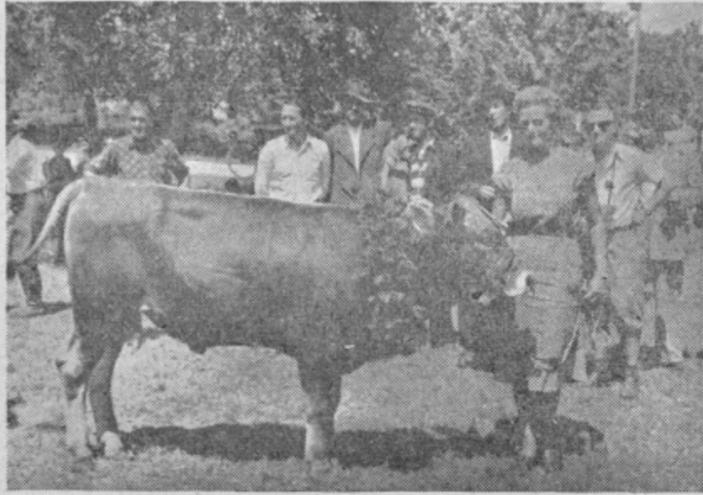
V naprednih živinorejskih državah urejajo živinorejo posebni zakoni. V Švici so predvidene zelo stroge kazni (do 50.000 d.n.) za nedisciplinirane rejce, posebno za tiste, ki s svojimi živalmi prenašajo kužne bolezni (spolne okužbe).

Za vzrejo zdravih živali moramo poleg dobre pasme in zadostne prehrane imeti tudi primerne hleve, živina mora biti čim več na prostem. Neprecenljive vrednosti so planinski pašniki. Mlade živali se na paši utrdijo, ves organizem se pravilno razvije. Navadijo se skromnosti v prehrani in se v hlevih hitro popravijo, če pridejo s planine shujšane. Plemenska vzreja brez planinskih pašnikov ni mogoča. Posebno dobri so apnenčasti alpski pašniki. Švicarji pasejo do 2600 m nadmorske višine. Po predavateljevem mnenju imamo tudi v naši deželi še velike neizkoriščene možnosti pašništva.

Odrasle živali, ki ne pasejo, morajo preživeti dnevno par ur v tekašči, če jih hočemo ohraniti zdrave in izkoriščati dolgo časa.

Ni manj kot vse našto je živini potrebna gospodarjeva ljubezen, brez katere ni napredka v živinoreji. Kulturna stopnja naroda se odraža v njegovem odnosu do živali.

Takšnih strokovnjakov kot je dr. Engler si še želimo v našo sredino.

Bik »Fakin«, sivorjave pasme, star eno in pol leta, last KZ Letuš. Bik je vzrejen na Kmetijskem posestvu Sentjur pri Celju in je bil nagrajen na uspešni živinorejski razstavi v Braslovčah.

pri nas potrebe po mleku se zelo velike, moramo v vzrejnem cilju dati največji poudarek dvigu mlečnosti. Zaradi razdrobljenosti naših kmetij bo krava še dolgo delovna žival, zato tudi delovne sposobnosti ne smemo zanemariti. Produkcija mleka in mesa se izplačata le, če gospodarstvo pridelava vso krmo doma. Od razmerja med ceno mleka in mesa je odvisno, katera smer je bolj donosna (1 kg žive teže pitane živali naj stane 7,5 krat toliko kot 1 kg mleka). Predavatelj je omenil, da v nekaterih državah oblast s posebnimi predpisi zahteva od rejcev, da spitajo letno določeno število živali in jih zato tudi primerno nagradi.

daje plemenskega blaga v druge republike.

Kakovost živine je treba neprenehoma izboljševati s selekcijo — izbiro najboljših živali za plemo. Pri tem je treba poleg produkcije upoštevati tudi zdravje, plodnost in dolgo življenjsko dobo živali.

Krava naj teli vsako leto. Telic ne smemo pripuščati pred 20-im mesecem starosti, ker prezgodnja brejost zavira telesno rast in skrajša življenjsko dobo živali. Z računom je prav lahko dokazati, da je mnogo cenejše mleko krave, ki jo imamo v hlevu 10 in več let, od mleka tiste, ki gre v zakol že po 5 letih. Zato ne sme biti vzrejni cilj krava z izredno visoko mlečnostjo, ki se že po nekaj letih izčrpa.

Po mnenju praktičnih živinorejcev v Švici so teleta zelo starih krav za plemo slabša. Pri nas kmetje mislijo obratno in dajo mnogo prav dobrim prvih telet k mesarju. Strokovno je pa dokazano, da starost staršev ne vpliva na plemensko vrednost telet.

Predavatelj je v daljših izjavljanjih osvetlil pomen molzne kontrole in rodovnika pri izbiri najboljših živali. V rodovnik vpisane živali morajo biti boljše od povprečja in nam morajo jamčiti, da bodo izboljšale pasmo. Rodovnik naj bo odprt in naj se vanj stalno na novo sprejemajo živali, ki to po svojih lastnostih zaslužijo.

Najboljša pasma in najbolj izbrana živina ni koristna, če je pravilno ne krmimo. Krma je osnova živinoreje. Gospodarstvo jo mora pridelati doma. Švicarji so pokazali, da lahko daje krava pri samem senu in detelji 18 litrov mleka dnevno. V svetu krmijo dobro seno velike hranilne vrednosti,

Nekaj o obiranju, sušenju in spravlilu hmelja

(Nadaljevanje s 1. strani)

metavajte ga, da ga ne zdrobite. Potem, ko odvolgne, ga spravite z manjših kupov na večje. Če pa opazite, da je kakšna lesa slučajno premo suha, ga ne mešajte z ostalim hmeljem. Razgrnite ga na tanko po podu, da se do-suši. Shramba za hmelj naj bo suha, zračna in zatemnjena. Mnogo hmelja se pokvari v shrambah, pa naj si bo to zaradi slabega sušenja, ker je bil zmetan na previsok kup, ali pa ker je bil premo, pregrobo ali v nepravem času prezračen, ali pa, če se nahaja blizu shrambe gnojišče ali takšni pridelki, ki lahko z izparevanjem pokvarijo kvaliteto v bližini se nahajajočega hmelja.

pred basanjem rahlo zmočili. Navadno pa prevzemniki le ugotovijo vlago in potem je krik in vič, ker odtegne prevzemnik gotov odstotek od teže zaradi prevelike vlage. Večina so ti odtegljaji večji, kakor pa bi bil neupravičen dobiček iz dodatka vode. Razen tega bo imel prevzemnik, t. j. Hmezad to leto nov aparat, s katerim bo lahko v sumljivih primerih takoj in točno ugotovil količino vlage v hmelju, ki ga bo hmeljarji pripeljal. Če bo imel hmelj pri dovozu več vlage kot 13 % bo hmeljarja zavrnili, da posuši primerno hmelj doma in ga pripelje drugič k prevzemniku.

Na sušilnici pravilno posušen hmelj vsebuje 8 % vlage. Ta odstotek pa se na podu oziroma shrambi, dvigne na 12—13 %. To sprejemanje vlage — hmeljarji pravijo, da hmelj odvolgne — mora biti enakomerno, zaradi česar se mora hmelj večkrat previdno previlati. Pri tem opazite lahko morebitne okvare, katere se naj odstranijo.

Zaradi tega ponovno opozarjamo hmeljarje, da ne močijo hmelja in tudi že nabasane vreče ne valjajo po rosi, ker je to nepošteno in ne škoduje samo ugledu in žepu hmeljarja, temveč tudi naši skupnosti. Po mednarodnih predpisih v kupčiji s hmeljem ne sme hmelj vsebovati več vlage kot 11 %. Prevzemna vlaga 13 % se s preparacijo, žveplanjem hmelja reducira na 11 %, zaradi tega tudi hmelj na teži 2 % izgubi. To izgubo nosi izvoznik, t. j. Hmezad. Poleg vsega tega je nevarnost, da se preveč vlažen hmelj v skladišču prevzemnika vname in postane ničvreden.

HMELJSKE VREČE

Hmeljske vreče, ki so last posameznih hmeljarjev in se nahajajo še pri HMEZAD, naj lastniki čimprej dvignejo v skladišču Hmezada, najkasneje do 30. avgusta t. l.

HMELJSKE VREČE

Hmeljske vreče za basanje novega pridelka bo to leto izdajal Hmezad v istem vrstnem redu, kakor bo dovoz. Hmezad bo pozval hmeljarje preko njihovih združenj z običajnim razglasom, kdaj naj pridejo po vreče. Zaradi tega naj nihče ne hodi po vreče prej, predeh ne pride na vrsto, o čemer bo obveščen pravočasno.

Vlanje opravite previdno, najbolje zjutraj, da kobule ne razpadejo v pleve. V dveh, treh tednih je hmelj pripravljen za basanje. Nevarno je basati hmelj ob preveč suhem vremenu, ker se lahko hmelj zdrobi. Pa tudi prevlažen hmelj se ne sme basati, ker bi se v vrečah lahko vnel. Zaradi kontrole naj imajo hmeljarji 50—60 cm dolge igle, ki si jih napravijo iz nekaj trše, 2 mm debele žice. Te igle zabodejo v bale, eno, dve, lahko tudi tri. Kakor hitro se v bali pojavi kakšna okvara (fermentacija) se takšen vžig opazi na igli, ki postane topla. Toploto igle se posebno opazi na ta način, če se izvlečni konec igle pritisne k obrazu, ki toploto bolj občuti kot roka.

Baše pa se naj hmelj v vreče, ki naj tehtajo 40 do 50 kg. Da ne poškoduje preveč hmelja, uporabljajte za to delo desko, sicer pa zavijte noge v debele cunje. Če je hmelj preveč suh, odložite basanje tako dolgo, da primeren odvolgne. Nikar ne močite hmelja, ker s tem škodujete sami sebi. Nekateri pametnjakoviči mislijo, da bodo prevzemniki hmelja pri dovozu »okoli prinesli« in pridobili na teži, če so hmelj

Prinesite s seboj hmeljsko knjižico, brez katere ne bo nihče dobil vreč. Kdor se ne bo ravnal po teh navodilih, bo šel praznih rok domov.

Še nekaj o obiralcih in obiranju hmelja

Hmeljski odbor je na zadnji seji med ostalim proučil tudi cene obiranja hmelja. Zaključek, da je bil doslej razmeroma majhen razpon med ceno obiranja s hrano in brez hrane, narekuje letos naslednje cene:

- a) za 1 škafo obranega hmelja, brez hrane 35 din
- b) za 1 škafo obranega hmelja, s hrano 25 d.n

Menimo, da bodo hmeljarji z razliko 10 din soglašali, saj je bilo že lansko leto precej pripomb na razpon, ki je znašal le 7 din. Izredno važno je, da hmeljarji upoštevajo predlog, ker bi različno plačevanje povzročilo težave

in bistveno vplivalo na kakovostno obiranje.

Preskrba obiralcev je vsako leto važno opravilo hmeljarjev. Od nje je odvisna pravočasna posprava pridelkov, ker pa je obiranje vezano na določen čas, tedaj tudi kakovost. Vsako centralno usmerjanje delovne sile je odveč. Praksa je pokazala, da hmeljar išče takšno število obiralcev, ki zadoštuje normalni potrebi, upoštevajoč pri tem zmogljivost sušilnice in čas, v katerem mora biti delo opravljeno. Važno je, da pride na delo čim več izkušenih obiralcev, manj bo tako nevolje in skrbi, ki je že tako ne manjka pri hmeljarju v teh dneh.

Popust za prevoz obiralcev je odo-

brej v času od 10. avgusta do 10. septembra, in sicer 25% v III. razredu potniških vlakov iz vseh postaj Slovenije in Hrvaške. Kot običajno, morajo obiralci na vstopni postaji izpolniti obrazec K-13 ter kupiti celo vozno karto. Na povratku morajo kmetijske zadruge vsem obiralcem potrditi obrazec K-13, ki služi za legitimacijo, da so se resnično nahajali na delu. Legitimacija K-13 in vozno karto morajo obiralci čuvati, ker so jo dolžni predložiti na povratni postaji pri nakupu polovične karte za povratek domov.

Hmeljski odbor bo sicer opozoril preko časopisa obiralce o pogojih potovanja, vendar jih naj hmeljarji prav tako o tem seznanijo, da ne bo prišlo do težav na povratku.

Ni dvoma, da gre tudi to leto, morda bolj kot kdaj koli prej, za kakovostno blago. O tem sicer ni potrebno ponovno govoriti, ker sleherni hmeljar želi da se bo njegov pridelok uvrstil med najboljše vrste. To doseči pa pomeni, da morajo hmeljarji vložiti vso skrb zadržnim fazam dela, predvsem obiranju in sušenju.

Da bi laže opravili ta dela, bomo tudi letos hmeljarjem pomagali s tako imenovano letošo kontrolo. Na terenu bodo delale 3 do 4 ekipe, ki bodo v njihvah pomagale odpravljati slabo obiranje, v sušilnicah pa svetlovala, da se blago čim lepše pripravi za prodajo. Prva skrb pa seveda leži na gospodarju. Treba je namreč obiralce, predno pričnejo z obiranjem, dobro poučiti in seznaniti z ukrepi, ki morajo nujno slediti za brezvestno delo. Obiralci naj bodo opremljeni s potrebnimi vrečkami za neakakovostno blago, ki se naj strogo loči od ostalega.

Morda je prav, da svetujemo še cene za sušenje upoštevajoč današnje prilike. Precej je hmeljarjev, ki nimajo svojih sušilnic. Le-ti so nujno navezani na soseda ali pa na zadržno sušilnico. Hmeljski odbor je tudi o tem razpravljal in sklenil, potem ko je proučil stroške sušenja, predlagati naslednje cene:

1. tam, kjer lastnik sušilnice v lastni režiji opravi sušenje (delo, kurivo, razsvetljava, oprema, amortizacija) za 1 škafo svežega pridelka 17 din;
2. pri sušenju, kjer lastnik pridelka najame samo sušilnico, vse ostalo pa gre na njegove stroške, pa se predlaga za 1 škafo svežega pridelka 5 din;

Te cene so samo osnova in naj služijo onim hmeljarjem, ki bodo pridelali sušili pri sosedu ali pri zadržni sušilnici. Prav pa je, da si vsak takšen hmeljar čimprej zagotovi sušenje, sicer bo zelo težko v redu opravil delo. Razčunati je tudi letos na precejšnji razlike v ceni, ki morajo nagraditi vsestransko prizadevanje vestnih hmeljarjev.

Karel Kač

V Slovenskih Konjicah se zavzemajo za močne kmetijske zadruge

NA PODROČJU KONJSKE KOMUNE BODO ODKUPILI 150 DO 200 VAGONOV JABOLK

Pred dnevi je bila v Slov. Konjicah prva konferenca članov upravnih odborov, upravnikov in knjigovodij kmetijskih združenj na področju konjske komunne. Konferenca so se udeležili še predsednik in tajnik OZZ tov. Franc Lubej in tov. Peter Hlastec, ljudski poslanec tov. Nina Pokorn, predsednik konjske komunne tov. Milinarič in direktor podružnice NB v Konjicah tov. Vitez. Široka razprava o delu in pomenu KZ je pokazala, da bo v bodoče potrebna še večja povezava s političnimi organizacijami in organi oblasti. Političnim organizacijam pa se nalaga še posebna skrb za kadrovska in druga gospodarska vprašanja, od katerih zavisi sam nadaljnji razvoj zadržništva. Primer zadruge v Stranich, kjer jo je občutno oškodoval poslovodja zadruge, jasno kaže, kako velika budnost je potrebna v zadrugah in da SZDL na vasi ne more biti vseeno, kdo je v zadržnem vodstvu.

Na konferenci so tudi razpravljali o združevanju posameznih združenj. Na področju komunne je sedaj 7 združenj, medtem ko jih je bilo pred leti mnogo več. Kasneje pa so se KZ Bezina, Skalce in Spitalič priključile h konjski, Stražice k zreški, zadrugi na Skomerju in v Leški gori sta se združili v eno, nekaj združitev pa je bilo tudi v okolici Loč. Ostale pa so še tri manjše zadruge, ki nimajo kakšnih posebnih možnosti razvoja, to so KZ Tepanje, Žiće in Pohorje. Ukvarjajo se v glavnem s trgovino, odkupom in prodajo kmetijskih pridelkov, mnogo manj pa z drugim gospodarskim panogami. Nimajo pa možnosti, da bi si nabavile večje stroje ali zgradile večje objekte za predelavo poljskih pridelkov oziroma da bi imele svoj lastni strokovni

kader. Gospodarsko močne pa so predvsem štiri zadruge, to so zreška, loška, vitanjska in tudi konjska, ki so si v zadnjem času nabavile nove stroje in imajo sedeže v takih krajih, kjer so investicije v razne novogradnje mnogo koristnejše naložene. Na konferenci so predlagali, naj bi se KZ Tepanje priključila h konjski, zadruga Pohorje k zreški in zadruga Žiće k loški. O tem pa bodo seveda odločili sami zadržniki in na enem izmed svojih bodočih zborov. Govorili so tudi o tem, da bi bila za vsako komunno po ena zadruga. To pa je zaradi preobširnega področja konjske komunne zaenkrat nemogoče, ustanovili pa bi lahko manjši koordinacijski odbor, ki bi kot posvetovalni organ obravnaval različna skupna gospodarska in druga vprašanja.

Na konferenci so tudi razpravljali o pripravah za letošnji odkup kmetijskih pridelkov. Obeta se dobra letina in predvidenih je samo na področju konjske komunne kakih 150 do 200 vagonov sadja za prodajo. Kakih 15 do 20 % bo za izvoz, ostalo pa bo prevzel domači trg. Tukaj ni vračunano sadje, ki ga bodo kmetovalci porabili za prejšnje sušenje itd. Predvidevajo pa, da bodo nastale težave zaradi prevoza, zlasti kaže do zdaj tudi krompir zelo dobro, in ozkotirna konjska železnica ne bo zmogla take obremenitve. Zadruga bo morala tudi začeti razmišljati o izgradnji raznih sušilnic in naprav za predelovanje sadja v bližini samega proizvajalca. Podobna je zadeva tudi s skladišči za druge pridelke. To pa so izraziti gospodarski razlogi in vse kaže, da bodo take naprave lahko gradile le močne kmetijske zadruge z dobrim in sposobnim upravnim in strokovnim vodstvom.

L. V.

Tkanina-Galanterija Celje

TRGOVSKO PODJETJE NA VELIKO, SPREJME V SUZBUO KVALIFICIRANEGA DELAVCA ZA DELO V SKLADIŠČU.

POGOJI: KVALIFICIRAN, NEKOLIKO VEŠČ ADMINISTRACIJE, LEPA PISAVA, ZDRAV, VOJAŠČINE PROST.

PISMENE PONUDBE POSLATI NA UPRAVO PODJETJA Z USTAVNO DOSEGANJE ZAPOSLOTITVE.

Kolektiv Mesnice in klavnice žiže

čestita svojim odjemalcem k OBCINSKEMU PRAZNIKU 24. AVUGSTU in se še v nadalje priporoča!

Kolektiv Mesnice in klavnice žiže